

ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶ ARMAVIR MARZ

Մարզկենտրոնը՝
ք.Արմավիր **Marz centre**
Armavir town

Տարածաշրջանները՝
Արմավիր
Էջմիածին
Բաղրամյան **Territoires**
Armavir
Echmiadzin
Baghramyan

Քաղաքները՝
Վաղարշապատ
Արմավիր
Մեծամոր **Towns**
Vagharshapat
Armavir
Metsamor

Տարածքը Territory	1 231 քառ. կմ/ sq. km
Հայաստանի Հանրապետության տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը, % Territory share of the marz in the territory of the Republic of Armenia, %	4.1
Համայնքներ, 2021 թ. տարեկգրի դրությամբ Communities, as of the beginning of 2021	97
Քաղաքներ Towns	3
Գյուղեր Villages	95
Բնակչության թվաքանակը 2021թ. տարեկգրի դրությամբ Population number as of the beginning of the year, 2021	264.0 հազ. մարդ/ ths. person
<i>այդ թվում՝</i> <i>including:</i>	
քաղաքային urban	82.5 հազ. մարդ/ ths. person
գյուղական rural	181.5 հազ. մարդ/ ths. person
Հայաստանի Հանրապետության բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը 2020թ., % Share of marz population in the total population of the Republic of Armenia 2020, %	8.9
Քաղաքային բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը 2020թ., % Share of urban population size 2020, %	31.2
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր Agricultural land	97 007.0 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր including: arable land	40 271.7 հա/ ha

Արմավիրի մարզը գտնվում է հանրապետության արևմտյան հատվածում:

Մարզը հյուսիսից սահմանակից է Արագածոտնի մարզին, արևելքից՝ մայրաքաղաքին, հարավ-արևելքից՝ Արարատի մարզին և արևմուտքից՝ պետական սահմանով, սահմանակից է Թուրքիային:

Մարզի տարածքով են անցնում հանրապետական նշանակություն ունեցող ավտոխճուղիներ՝ Երևան-Արմավիր, Երևան-Քարակերտ և Երևան-Գյումրի, ինչպես նաև Երևան-Թբիլիսի երկաթուղին:

Արմավիրի մարզը հանրապետությունում առանձնանում է իր զարգացած գյուղատնտեսությամբ և արդյունաբերությամբ: Մարզի աշխարհագրական դիրքը և բնակլիմայական պայմանները նպաստավոր են, ինչպես բուսաբուծության (բազմամյա տնկարկներ, բանջարեղեն), այնպես էլ անասնաբուծության զարգացման համար:

Անասնաբուծության բնագավառում հիմնականում զարգացած է խոշոր և մանր եղջերավոր անասնաբուծությունը, խոզաբուծությունը և թռչնաբուծությունը, իսկ բուսաբուծության մեջ՝ պտղաբուծությունը, խաղողագործությունը, բանջարաբուծությունը և բոստանաբուծությունը: Հիմնականում մշակվում են հացահատիկաբերողները և բանջարաբոստանային մշակաբույսեր:

Արդյունաբերությունը մասնագիտացած է էլեկտրաէներգիայի, սննդամթերքի, խմիչքների արտադրության ու շինանյութերի հանքավայրերի շահագործման ուղղություններում:

Բեռնաուղևորափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով:

2020թ.-ին մարզի տնտեսության հիմնական հատվածների տեսակարար կշիռները Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան ճյուղերի ընդհանուր ծավալում կազմել են.

- արդյունաբերություն 5.8 %
- գյուղատնտեսություն 21.7 %
- շինարարություն 5.4 %
- մանրածախ առևտուր 4.3 %
- ծառայություններ 1.4 %

Արմավիր քաղաքը (2021թ. տարեկզբին՝ 27.7 հազ. մարդ) գտնվում է Երևան քաղաքից 44 կմ դեպի հյուսիս-արևմուտք:

Մեծամոր քաղաքը (2021թ. տարեկզբին՝ 8.4 հազ. մարդ) Երևանից 38 կմ հեռավորությամբ նշանավոր է Հայաստանի Հանրապետության ատոմակայանով, որը զբաղեցնում է 300 հա տարածք, իր մեծությամբ և հզորությամբ միակն է Հարավային Կովկասում:

Վաղարշապատ քաղաքը (2021թ. տարեկզբին՝ 46.4 հազ. մարդ) գտնվում է Երևանից 20 կմ հեռավորության վրա: Մեծությամբ և նշանակությամբ մարզում այն առաջին քաղաքն է:

Armavir marz is situated in the Western part of the Republic of Armenia.

In the North it borders Aragatsotn marz, in the East – the capital Yerevan, in the South-East –Ararat marz and in the West it borders the state border of Turkey.

Yerevan-Armavir, Yerevan-Karakert, Yerevan-Gyumri highways and Yerevan-Tbilisi railway of republican importance run through the territory of the marz.

Armavir marz is notable for its developed agriculture and industry in the republic. The geographical position and climatic conditions of the marz are favourable for development of both plant growing (perennial grass and vegetables) and cattle breeding.

In the sphere of animal husbandry farming of cattle and sheep and goats, pigs and poultry is mainly developed and in crop production - fruit-growing, grape-growing, horticulture and plant-growing. Cereal grains and vegetables are mainly processed.

Industry is specialized in producing of electricity, food products, beverages and building materials.

Freight and passenger transportations in the marz are implemented by road transport.

In 2020 the share of economy main branches of Armavir marz in total volume of correspondent branches of the republic comprised.

- industry 5.8 %
- agriculture 21.7 %
- construction 5.4 %
- retail trade 4.3 %
- services 1.4 %

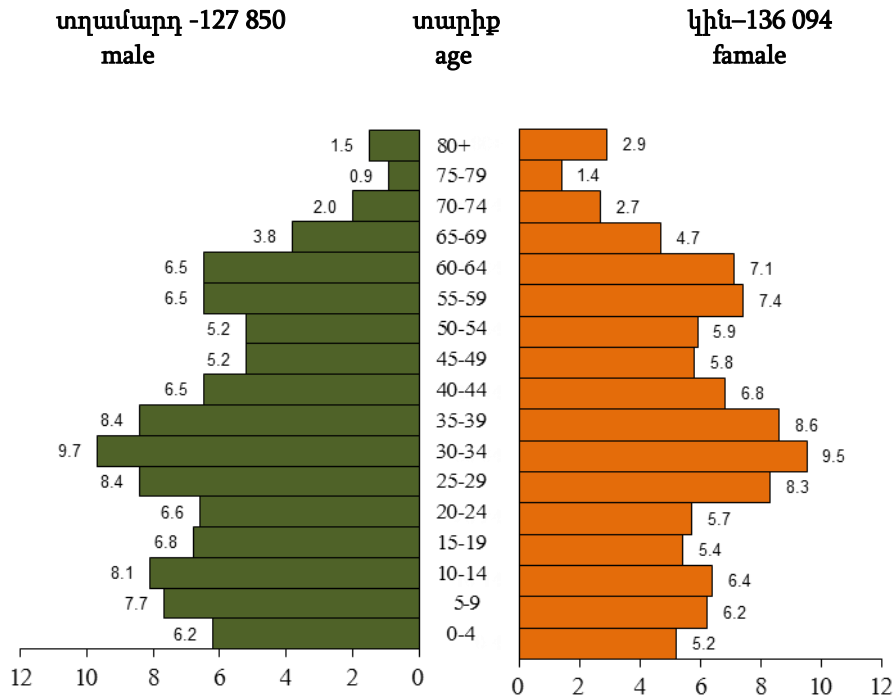
Armavir town (as of the beginning of the 2021 comprised 27.7 ths. people) is in the distance of 44 km to the North-West from Yerevan.

The territory of Metsamor town (as of the beginning of 2021 8.4 ths. people) is popular for the atomic station in the Republic of Armenia in the distance of 38 km from Yerevan, which occupies 300 ha of the territory and by its size and power is the only one in the South Caucasus.

Vagharshapat town (as of the beginning of the 2021 comprised 46.4 ths. people) is situated in the distance of 20 km from Yerevan. It is the first town in the marz by its size and importance.

ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ ՄՇՏԱԿԱՆ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՍԵՌԱՏԱՐԻՔԱՅԻՆ ԲՈՒՐԳԸ,
 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ
 AGE AND SEX PYRAMID OF ARMAVIR MARZ DE JURE POPULATION
 2021 as of January 1

%

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
EDUCATIONAL INSTITUTIONS

	Քանակը Number					
	2016	2017	2018	2019	2020	
Պետական նախադպրոցական	56	98	103	105	106	State pre-school
Պետական հանրակրթական	121	120	118	118	118	State general educational
Ոչ պետական հանրակրթական	2	2	2	2	2	Non-state general educational
Երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցներ, մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոններ	13	13	21	21	21	Musical, art schools, creative centers for children
Պետական նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) ուսումնական ¹	1	1	2	2	2	State preliminary vocational Educational ¹
Պետական միջին մասնագիտական ուսումնական	5	4	4	5	5	State middle vocational educational
Ոչ պետական միջին մասնագիտական ուսումնական	1	1	1	1	1	Non-state middle vocational educational
Ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական	2	2	1	1	1	Non-state higher educational

ՔԱՂԱՔՆԵՐ
TOWNS/CITIES

Անվանումը	Town name	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ ² Number of de jure population as of January 1, 2021, person ²
Վաղարշապատ	Vagharshapat	46 388
Արմավիր	Armavir	27 680
Մեծամոր	Metsamor	8 406

¹ Ներառյալ այն միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունները, որոնք իրականացնում են նախնական (արհեստագործական) ծրագիր:

Including those middle vocational educational institutions, which implement preliminary vocational program.

² Հայաստանի Հանրապետության քաղաքների բնակչության թվաքանակը ներկայացված է ՀՀ 2011թ. մարդահամարի հիմքով վարվող բնակչության ընթացիկ հաշվառմամբ:

Population of city/towns of the Republic of Armenia are presented according to the current population statistics based on the 2011 Population Census of the RA.

ԳՅՈՒՂԵՐ
VILLAGES

	Անվանումը	Name	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ ¹ Population de jure number as of January 1, 2021, person ¹
Արմավիրի տարածաշրջան Armavir district			
1	Ալաշկերտ	Alashkert	2 155
2	Ամասիա	Amasia	992
3	Այգեշատ	Aygeshat	1 907
4	Այգեվան	Aygevan	1 555
5	Արազափ	Arazap	1 753
6	Արաքս	Araks	1 967
7	Արգավանդ	Argavand	2 408
8	Արմավիր	Armavir	3 408
9	Արտաշար	Artashar	1 321
10	Արևիկ	Arevik	2 909
11	Բամբակաշատ	Bambakashat	3 487
12	Բերքաշատ	Berkashat	637
13	Գետաշեն	Getashen	2 452
14	Եղեգնուտ	Yeghegnut	2 128
15	Երասխահուն	Yeraskhahun	1 959
16	Զարթոնք	Zartonk	2 201
17	Լենուդի	Lenughi	1 670
18	Լուկաշին	Lukashin	2 169
19	Խանջյան	Khanjyan	1 886
20	Հայկավան	Haykavan	1 524
21	Հացիկ	Hatsik	2 420
22	Մայիսյան	Mayisyan	1 908
23	Մարգարա	Margara	1 241
24	Մրգաշատ	Mrgashat	5 857
25	Նալբանդյան	Nalbandyan	4 420
26	Նոր Արմավիր	Nor Armavir	1 914
27	Նոր Արտագերս	Nor Artagers	1 375
28	Նորապատ	Norapat	2 161
29	Նորավան	Noravan	1 342
30	Նոր Կեսարիա	Nor Kesaria	1 384

¹ ՀՀ մարզերի գյուղերի այս տվյալների սկզբնաղբյուրը՝ համայնքների կողմից տարեկան կտրվածքով ներկայացվող «Գյուղական բնակչության սեռատարիքային կազմը» վիճակագրական հաշվետվություններն են: Այդ սկզբնաղբյուրներով ՀՀ 954 գյուղական բնակավայրերի մշտական բնակչության թվաքանակների հանրագումարը՝ ամբողջությամբ և ըստ մարզերի, ունի որոշակի շեղում բնակչության ընթացիկ հաշվառման համանուն տվյալներից, որոնք խարսխված են Արդարադատության նախարարության Քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման և Ոստիկանության (ճշգրտված՝ տ/տ կենսապայմանների ամբողջացված հետազոտության արդյունքներով) վարչական ռեգիստրների տվյալների վրա: Ընդ որում, վերջինս վերագնահատված է ՏՏԿԱՀ արդյունքներով ստացված միգրացիայի տվյալներով (շեղումը՝ 01.01.2021թ.-ի դրությամբ ՀՀ մասշտաբով՝ կազմել է +10.7%): Շեղումը հիմնականում պայմանավորված է գյուղերի միջև տվյալ տեղեկատվության գրանցման, փոխանակման, համադրման և անվանական տվյալների մակարդակով ստուգաճշտման համակարգի բացակայությամբ:

The sources of these data on RA villages are statistical annual reporting forms «Age and Sex composition of rural population» provided by the communities. According to this source the total resident population of RA 954 villages, as a whole and by marzes (regions), have some deviation from the same data of current statistics of population, which are based on the administrative registers of the Civil Status of the Ministry of Justice and the Police (Adjusted by the Results of Integrated Living Conditions Survey), while the latter is statistically adjusted by the migration results of ILCS (as of 01.01.2021 the deviation comprised +10.7% for the Republic). The deviation is mainly due to the lack of a system for recording, sharing, comparing and nominal data level calibration of the information given between the villages.

	Անվանումը	Name	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ ¹ Population de jure number as of January 1, 2021, person ¹
31	Շենավան	Shenavan	1 701
32	Զանֆիդա	Janfida	3 689
33	Զրաշեն	Jrashen	886
34	Սարդարապատ	Sardarapat	6 338
35	Վարդանաշեն	Vardanashen	1 146
36	Տանձուտ	Tandsut	2 035
37	Փշատավան	Pshatavan	2 169
Բաղրամյանի տարածաշրջան Bagramanyan district			
1	Արգինա	Argina	518
2	Արտամետ	Artamet	228
3	Արևադաշտ	Arevadasht	394
4	Բագարան	Bagaran	715
5	Բաղրամյան	Baghramyanyan	1 020
6	Դալարիկ	Dalarik	4 483
7	Երվանդաշատ	Yervandashat	669
8	Լեռնագոգ	Lernagog	2 436
9	Կողբավան	Koghbavan	145
10	Հուշակերտ	Hushakert	988
11	Մյասնիկյան	Myasnikyan	4 370
12	Շենիկ	Shenik	998
13	Վանանդ	Vanand	1 087
14	Տալվորիկ	Talvorik	175
15	Քարակերտ	Karakert	4 345
Էջմիածնի տարածաշրջան Echmiadzin district			
1	Ակնալիճ	Aknalij	3 175
2	Ակնաշեն	Aknashen	1 670
3	Աղավնատուն	Aghavnatun	3 576
4	Ամբերդ	Amberd	1 633
5	Այգեկ	Aygek	1 556
6	Այգեշատ	Aygeshat	1 824
7	Ապագա	Apaga	1 964
8	Առատաշեն	Aratashen	2 904
9	Արագած	Aragats	2 865
10	Արաքս	Araks	1 747
11	Արշալույս	Arshaluys	4 141
12	Արտիմետ	Artimet	2 128
13	Արևաշատ	Arevashat	2 315
14	Բաղրամյան	Baghramyanyan	2 999
15	Գայ	Gai	3 750
16	Գեղակերտ	Geghakert	2 780
17	Գրիբոյեդով	Griboyedov	2 031
18	Դաշտ	Dasht	1 037
19	Դոդս	Doghs	1 501
20	Թաիրով	Tairov	3 290
21	Լեռնամերձ	Lernamerds	521
22	Լուսագյուղ	Lusagyugh	1 024
23	Խորոնկ	Khoronk	3 044
24	Ծաղկալանջ	Tsaghkalanj	1 802
25	Ծաղկունք	Tsaghkunk	1 370
26	Ծիածան	Tsiatsan	1 359
27	Հայթաղ	Haytagh	2 965

	Անվանումը	Name	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ ¹ Population de jure number as of January 1, 2021, person ¹
28	Հայկաշեն	Haykashen	1 354
29	Հովտամեջ	Hovtamej	1 491
30	Մեծամոր	Metsamor	1 364
31	Մերձավան	Merdsavan	3 868
32	Մրգաստան	Mrgastan	1 455
33	Մուսալեռ	Musaler	3 042
34	Նորակերտ	Norakert	3 199
35	Շահումյան	Shahumyan	1 695
36	Շահումյանի թռչնաֆաբրիկա	Shahumyani trchnafabrika	912
37	Ոսկեհատ	Voskehat	3 402
38	Պտղունք	Ptghunk	1 969
39	Ջրառատ	Jrarat	3 203
40	Ջրարբի	Jrarbi	1 777
41	Տարոնիկ	Taronik	2 302
42	Փարաքար	Parakar	6 580
43	Ֆերիկ	Ferik	379

**ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ 10 000 ԲՆԱԿԻՉ ՈՒՆԵՑՈՂ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻ ՇԱՐՔ ԲՆՈՒԹԱԳՐԻՉՆԵՐ, 2020թ.
SOME SOCIAL INDICATORS OF DISTRICT COMMUNITY WITH 10 000
POPULATION IN ARMAVIR MARZ, 2020**

	Ընդամենը Total	նրանցից՝ including:		
		կանայք ¹ women ¹	տղամարդիկ ¹ men ¹	
Բնակչությունը, մարդ	10 000	5 155	4 845	Population, person
Ծնվածներ, մարդ	94	44	50	Births, person
Մահացածներ, մարդ	117	51	65	Deaths, person
Ամուսնություններ	37	X	X	Marriages
Ամուսնալուծություններ	7	X	X	Divorces
Մեկ բնակչի ապահովվածությունն ընդհանուր բնակմակերեսով, քառ.մ	33.9	X	X	Total area of housing stock provided per inhabitant, square metre
Կրթության ոլորտ, հաճախումը կրթօջախներ, մարդ՝				Education sphere, attendance to educational institutions, person
նախադպրոցական	270	154	116	pre-school
հանրակրթական	1 417	660	757	general schools
երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցներ, մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոններ	91	59	32	musical, art schools, creative centers for children
նախնական մասնագիտական (արհեստագործական)	10	2	8	preliminary vocational
միջին մասնագիտական	54	27	27	middle vocational
բարձրագույն մասնագիտական	5	-	5	higher vocational
Առողջապահության ոլորտ՝				Public health sphere
հաճախել են պոլիկլինիկա տարվա ընթացքում (հաճախումների քանակը)	32 857	annual attendance to polyclinic during the year (number of attendances)
Մարզիկներ, մարդ	52	11	41	Athletes, person
Սոցիալական ապահովության ոլորտ				Social insurance sphere
ընդամենը կենսաթոշակատուներ, տարեվերջի դրությամբ, մարդ	1 299	753	546	total pensioners/ as of the end of the year/ person
աղքատության ընտանեկան նպաստ և միանվագ դրամական օգնություն ստացող ընտանիքներ	221	X	X	families that get poverty family benefit and one-time benefit
Հաճախումների քանակը տարվա ընթացքում				Annual attendance during the year
գրադարան	9 663	library
թատրոն	-	-	-	theatre
համերգ	-	-	-	concert
թանգարան	128	museum
Իրավական ոլորտ				Law sphere
հանցագործության դեպքերի քանակը, տարվա ընթացքում	65	X	X	total crimes, during the year
այդ թվում՝ ոչ մեծ ծանրության	33	X	X	of which - not grave crime
միջին ծանրության	22	X	X	medium crime
ծանր	9	X	X	grave crime
առանձնապես ծանր	1	X	X	special grave crime

¹ Ցուցանիշները հաշվարկային են:

The indicators are accountable.